

ЕДИН ПО-СЛОЖЕН ОБРАЗ

Като е събрал статиите си, публикувани в десетилетието на прехода след 1989, Евгений Дайнов се е изложил на риска да покаже, че е изпадал в разноречия или че е вървял срещу посоката на събитията. Но очевидно това е цената за получилия се в книгата контекст, за съградения от старите актуални реагираня по-пълнен и по-сложен образ на българската промяна. Може би най-ценното в този образ е линията, че *реалността не е нещо независимо от хората, а включва волята им за успяване или провал*. Подобна градивна постановка е рядък случай в нашата катастрофична журналистика и песимистична политология.

Авторът на отделните статии се държи всекидневно. Настроенията му са изложени и на противоречия, какъвто е случаят в горчивото есе за упадъкa в българските железници, влизащо в разнобой с оптимистичното виждане за българското европеизиране. Не е невсекидневна и трайната му отрицателна нагласа към комунизма. Внимателното вглеждане обаче показва, че тя не е банално настроение, а елемент на градивното разбиране, че промяната е бавно активно участие на много общности в ставането на новото българско „ние“. Това разбиране естествено води до нетърпимост към нетърпящата различия комунистическа идеология. Така че внимание заслужават не отделните нагласи на автора на статиите, а устойчивата интелектуална постановка на контекста на книгата.

Получилото се градивно тълкуване на събитията на българския преход не е само въпрос на идеен избор. То се подкрепя и от смесения жанр, който следва Евгений Дайнов. Предимно журналистически творби, доколкото коментират актуални събития и предлагат позиции, неговите статии не откъсват от обичайната всекидневност. Това определя острия им и жив слог и отривистото реагиране без диалектически уловки и компромиси на възрастен или учен човек. Но журналистът Дайнов не говори без термини и специално знание и не е маска, а актуалните събития само повод, за да се

напомнят трайни положения. Той не различава едното от другото по същия начин, както не обича да бъде отнасян към определена среда. Оттук и полезното последствие, че като бяга от специализираното знание в професията на журналиста, се оказва по-добър журналист, но и по-добър политолог и социолог благодарение на острия интерес към актуалното. Той е сред малцината, които запълват липсата на журналистически коментари в нашия печат с ефективни анализи.

Не знам дали маргиналността не е терминът, който обяснява най-точно и мисленето, и практическата дейност на Евгений Дайнов. Той е достоен българин, но не се вълнува от народността на Кирил и Методий и не мъкне окочените на съмнителни символи. Интелектуалец е, но за разлика от редовите интелектуалци не се счита за непринадлежащ на иначе обичания, пълен с недостатъци народ. Препоръчва да обичаме прахоляка на Долни Дъбник, но и да работим за европеизирането на България. По подобен начин гледа да не се окаже учен и се държи като журналист. И понеже се бои само да пише, се заема с практически задачи – участва в „спояването“ на среди в съвременното ставащо българско общество, занимава се с решаването на задачи като тази да не се допусне самоизолирането на държавната власт. Оттук и позицията му на разговарящ с управляващите, но неучастващ във властта.

Очевидни са положителните последствия на тази маргиналност. Може би на нея дължи Евгений Дайнов получилото се гъвкаво съотнасяне на положителното и отрицателното, на реалното, желаното и можещото да стане в картината на българския преход. Разбира се, маргиналността не е разковниче. Не можеш да си постоянно вън и насреща. Така или иначе ставащото общество налага да поемаш бремето на определено „ние“ и да изпитваш трудността на постоянното прехождане към други в сложния ход на всекидневно правената идентичност. Но като всичко друго и това е въпрос на избор.

Богдан Богданов